

דף צ.

עין משפט א.ב. חו"מ סימן שלח פעיף ח

ט. פרה המהלכת על התבואה כדי לקצר הליכתה למקום אחר וחוסם אותה, אינו עובר משום לא תחסום.³

עין משפט ג.ד. חו"מ סימן שלח פעיף ה

ה. ישראל הדש בפרתו של הגוי עובר משום לא תחסום⁵, וגוי שדש בפרתו של ישראל, אין הישראל עובר משום לא תחסום.⁶

עין משפט נ. חו"מ סימן שלח פעיף ז

ח. היה הדבר שהבהמה עושה בו רע לבריאותה ומזיקה, או שהיתה חולה ואם תוכל יהיה לה חולי מעיים, מותר למונעה, שלא הקפידה תורה אלא על הנאתה⁷ והרי בכה"ג לא נהנית.

עין משפט ס. או"ח סימן שז פעיף ב

ב. אסור לשכור פועלים בשבת⁸ ולא לומר לא"י לשכור לו פועלים בשבת⁹, אפי' שאין הישראל צריך לאותה מלאכה רק לאחר השבת, דכל

נ. וכאן א"צ אפי' לתלות לה מעט בצוארה משום מראית העין כמו בדין השעורין שהביא הרמ"א משום דהכל רואים שאין כוונתה לדוש. סמ"ע ס"ק ט"ו.

ס. מברייתא שם, ואפי' הדישה היא ג"כ של הגוי "דלא תחסום" בסתם כתיב. סמ"ע ס"ק י"א.

ע. וכתב ה"ה שם בהלכה ג' ופירש רש"י בב"מ צ' ע"א ד"ה נכרי. היינו הבעלים אמרו לגוי חסום פרתי ודוש בה תבואה שלך, אין על הישראל לאו "דלא תחסום", ולא דוקא תבואת גוי אפי' תבואה של ישראל אינו עובר בלאו, אבל אסור. אבל אם הגוי עשה מעצמו ולא אמר לו הישראל דבר אפי' איסור אין בו. סמ"ע ס"ק י"א.

פ. בעיא דאיפשטא שם בגמ'.

צ. דוקא לדבר הרשות, אבל לדבר מצוה מותר לשכור פועלים, מיהו בח"א כלל ס"א כתב לאסור גם לדבר מצוה, כה"ח אות י"ב.

ק. ודוקא בדבר שלכל הפחות יש בו משום שבות, אבל אם אין בו רק חומרא, לא גזרו, מ"א ס"ק ב'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 05841504777 email: minchat.aaa@gmail.com

מה שאסור לעשותו אסור גם לומר לא"י לעשותו, גם לומר לו קודם השבת ר' לעשותו בשבת אסור, אבל מותר לומר לא"י אחר השבת למה לא עשית דבר פלוני בשבת, אע"פ שמבין שרצונו שיעשה בשבת הבאה ש'.

עין משפט ע. חו"מ סימן שלח פניף ו

ו. אמר לגוי חסום פרתי ודוש בה, אסור ואינו לוקה ת.

הגה: דאמירה לגוי אסור בכל איסורין כמו בשבת.

ז. ה"ה ישב לה קוץ בפיה ודש בה, והרי אינה אוכלת, או רבץ לה ארי מבחוץ או הרביץ בנה מבחוץ או צמאה הבהמה ואינו משקה אותה, וכן פרס עור על הדיש כדי שלא תאכל מהתבואה שהיא דשה, בכל אלו אסור אבל אינו לוקה א'.

וכן אסור לומר לא"י בע"ש לשכור לו פועלים בשבת, או לומר לו בשבת שישכור לו אותם אחר השבת, כה"ח אות י"ד.

ו. אסור לומר לא"י שיאמר לא"י אחר לעשות מלאכה דזה שבות אחד, ודלא כמי שכתב דזה שבות דשבות ומותר לצורך או לצורך מצוה. כה"ח אות ט"ו.

ובענין איסור אמירה לגוי בשבת אם איסורו מן התורה או מדרבנן בשדי חמד בכללים מערכת אלף אות קס"ד הביא מחלוקת הפוסקים בזה.

ר. ואפי' לשכור לו בשבת כדי לבנות לו ביום חול דהוי שבות ג"כ אסור. וכן דעת רבינו סעדיה גאון, אבל דעת הרשב"א בסי' תתע"ה משמע דמותר לומר לעכו"ם בע"ש לשכור לו פועלים בשבת לבנות בחול, וכך כתבו עוד הרבה פוסקים דאין איסור רק לומר לו בע"ש שיעשה בשבת. כה"ח אות י"ז.

ש. והדברים כפשטן הם תמוהין, וע"כ אין להקל בזה אלא בדבר שאין גוף הישראל נהנה ממנו, כה"ח אות י"ט. ומ"ב אות י"א. ואולי לדעת מרן הערה על העבר דינה ברמז ולא הוי אמירה לעשות ועיין לקמן בס"ק כ"ד.

ו. ומש"כ הרמ"א בסעיף כ"ב דאסור ברמז היינו בשבת עצמו אסור גם ברמז, מ"ב אות י"ג.

ת. בעיא דלא איפשטא בגמ' בב"מ צ' ע"א ופסק לאיסורא. ודעת הרא"ש בפ"ז סי' ו' שם דאפי' אמר לגוי חסום ודוש בה תבואתך ג"כ איכא איסורא.

א. כתב הב"י ואע"ג דמלקות אינו נוהג בזמן הזה, נמשך הטור אחרי לשון הרמב"ם. והב"ח כתב שהטור כתב דאינו לוקה שאם היה לוקה אינו משלם, משום רשעה אחת אתה מחייבו, וכתב הש"ך בס"ק ב' דדבריו תמוהין דהרי בש"ס ופוסקים מבואר דבחסימה אע"ג דלוקה משלם כיון שלא באים כאחד. וכמו בסעיף ד'. והוסיף שנראה דבזמן הזה אפי' אם המלקות והתשלומים היו באין כאחד ג"כ חייב ממון שהרי קימ"ל דאם לא התרו בו או

דף צ:

עין משפט א.ב.ג. אה"ע סימן ה פעיף יד

יד. יז. אסור לומר לגוי^ב לסרס בהמה שלנו, ואם סירס מעצמו מותר, ואם האדם הערים, קונסים אותו שימכור אותה לישראל אחר אפי' לבנו גדול^ג, אבל לבנו קטן לא, ואף לתת לו אותה במתנה אסור.

הגה: יח. נותנים בהמה לגוי למחצית שכר ואף שיסרסנה דאדעתא דנפשיה עבד.

הגה: יט. מותר למכור לגוי בהמות ותרנגולות אף דבודאי יסרסם ויש אוסרים^ד.

הגה: כ. כל דבר שצריך לרפואה או דבר אחר אין בו משום צער בעלי חיים, ולכן מותר למרוט מאוזות חיות נוצות לכתוב בהם סת"ם. אך העולם נזהר בזה משום אכזריות^ה.

עין משפט ד.ה.ו.ז.זו. חו"מ סימן שלח פעיף ו
עיינ לעיל דף צ. עין משפט ו

עין משפט ט.י. חו"מ סימן שלח פעיף ט

ט. י. רשאי השוכר להאכיל הבהמה לפני הדישה אגודות קש שנידושו כדי שלא תאכל הרבה מהדיש^ו.

ששגג חייב בתשלומין כמו שמבואר בסי' ש"נ אלמא דלגבי מלקויות בעינן שלוקה ממשיך אז נפטר מדין רשעה אחת, וא"כ בזמן הזה הוי כלא התרו בו וע"כ משלם גם בבאין כאחד, וכן משמע ממהרש"ל בפ' הכונס סי' ו'.

ב. מגמ' מציעא דף צ' ולחומרא.

ג. והטור מתיר אף לבנו קטן כ"כ הח"מ.

ד. כ"כ הב"י ודלא כר' חידקא שם. במציעא צ'. ודעת השו"ע דבני נח לא מצוים על הסירוס דאם כן עוברים על לפני עיוור.

ה. כ"כ הרמ"א.

ו. מבריייתא שם צ' ע"ב.

ורשאי בעל הפרה להרעיבה ז כדי שתאכל הרבה מהדיש.

עין משפט כ.

ח"מ סימן שלח פעיף ג

ג. אחד החוסם אותה בשעת מלאכה, ואחד החוסמה מקודם ועשה בה מלאכה כשהיא חסומה, ואפי' חסמה בקול ח.

עין משפט ל.

ח"מ סימן שלח פעיף ד

ד. שכר בהמה וחסמה ודש בה לוקה ומשלם לבעלים ט של בעל הפרה, ד' קבין לפרה וג' קבין לחמור ליום דישה בדישה מרובה שיש לה לדוש כל היום כולו.

והגם שאין אדם לוקה ומשלם זה בכאים בבת אחת, אבל כאן משעת משיכה נתחייב במזונותיה י ואינו חייב במלקות עד שידוש בה חסומה.

עין משפט מג.

יר"ד סימן רצו פעיף יא

יא. יד. אחד החורש או הזורע או המושך בהם עגלה, או הנהיגם כ כאחד אפי' בקול, לוקה.

הגה: עכו"ם המנהיג כלאים מותר לישראל לפרוס לו שלום או לדבר עמו בקול רם, שלא חוששין שמא ילכו הבהמות מקולו, שבכל האיסורין דבר

ז. ואף דבסי' של"ז סעיף י"ט פסק דלא ירעיב עצמו הפועל, שאני התם שעיקר מזונות שלו שיש לו כח מהן אינו מהכרס, לא כן בבהמה. עיין בס"ע ס"ק ל"ט שם.

ח. מחלוקת ר"י ור"ל בב"מ צ' ע"ב ופסק כר"י. וכתב ה"ה בפ"ג משכירות הלכה ב' דכבר הקשו המפרשים משבועות כ"א ע"א דכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו חוץ מנשבע ומקלל את חברו בשם אלמא דעקימת שפתיים לא הוי מעשה וא"כ מדוע חסמה בקול לוקה וכתב שכאן דיבורו בא לידי כלל מעשה שע"י דיבורו היא נחסמת, וכ"כ התוס' שם ד"ה חוץ ובב"מ שם ד"ה רבי יוחנן.

ט. מברייתא בב"מ צ"א ע"א.

י. מימרא דרב פפא שם.

כ. כתב הט"ז דלכאורה בשביל ההנהגה לבד חייב אפי' אין להם שום מלאכה ביחד או מושכים שום משאוי, אך לא משמע כן מכל הפוסקים וצ"ל שעושים שום מלאכה.

וכתב שאין לקשור שני מיני עופות יחד כדי שלא יברחו שברגע שרוצים לזוז ממקום למקום ומושכים החבל שקשורים בהם הוי כלאים במשיכת חבל זה והעולם אינם נזהרים בזה.

שאינו מתכוון מותר אם אינו פסיק רישא.

הגה: אם ישראל הולך עם עכו"ם בדרך והמשא של ישראל ל על העגלה של העכו"ם המנהיגה כלאים, לא ילך הישראל סמוך לעגלה דלפעמים נתקעת העגלה והוא יצעק על הבהמות שילכו במהרה, והוי מנהיג בכלאים דאסור.

יא. טו. הקושר יחד שני מינים שהם כלאים לעגלה פטור, עד שימשוך או עד שינהיג בפועל.

הגה: י"א דאינו אסור להנהיגן או למושכן רק בקשורים יחד ^מ, ולכן מותר לרוכב למשוך בחבל כלב אצל הסוס, ויש חולקין ^נ.

ח"מ סימן שלח פעיף ג

ג. אחד החוסם אותה בשעת מלאכה, ואחד החוסמה מקודם ועשה בה מלאכה כשהיא חסומה, ואפי' חסמה בקול ^ס.

ל. שכיון שמשא של ישראל שם יש חשש שהוא יצעק על הבהמות שילכו. ש"ך ס"ק י"ב.
מ. טור בשם הרא"ש.

נ. טור בשם רבינו אפרים. וכתב הט"ז בס"ק ו', שיש לאסור לישוב בעגלה שהפרה קשורה בו והסוס מוליך את העגלה, ויש למחות ביד הקצבים העושין כן הגם שזה לפי שעה. מותר לומר לעכו"ם להביא לו עציו ממקום פלוני הגם שהישראל יודע רק ע"י סוס ושור כי אין ישראל נהנה מגוף האיסור. ברכי יוסף מחוות יאיר.

ס. מחלוקת ר"י ור"ל בב"מ צ' ע"ב ופסק כר"י. וכתב ה"ה בפ"ג משכירות הלכה ב' דכבר הקשו המפרשים משבועות כ"א ע"א דכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו חוץ מנשבע ומקלל את חבירו בשם אלמא דעקימת שפתיים לא הוי מעשה וא"כ מדוע חסמה בקול לוקה וכתב שכאן דיבורו בא לידי כלל מעשה שע"י דיבורו היא נחסמת, וכ"כ התוס' שם ד"ה חוץ ובב"מ שם ד"ה רבי יוחנן.